

Respektavståndet 2024

Lönar det sig för pensionen att ha jobbat ett helt yrkesliv?

skandia:

Förord

Kärnan i det svenska pensionssystemet går ut på att livets alla arbetsinkomster ska ligga till grund för pensionen. Det här kan sammanfattas som den så kallade livsinkomstprincipen.

Poängen med livsinkomstprincipen är bland annat att det ska löna sig att arbeta och att ha arbetat. Den person som varit många år i arbetslivet, arbetat heltid, haft en hög lön och därmed betalat in mycket till pensionssystemet ska också få en högre pension än den som arbetat mindre eller inte alls.

Den här ordningen är något som de politiska partierna på bred front också varit ense om sedan folkomröstningen om ATP på 1950-talet. Flera av de senaste årens politiska beslut har dock utmanat den här grundprincipen. Huvudskälet är de beslut som förstärkt grundskyddet i den allmänna pensionen.

Grundskyddet är vad som garanterar alla en ekonomisk trygghet – oavsett hur arbetslivet sett ut. Hur högt grundskyddet ska vara är en fråga om politiska prioriteringar. Där den inkomstrelaterade delen av pensionen ska vara fristående från statsbudgeten så är grundskyddet vad som alltjämt betalas med statliga medel. Ett högre grundskydd gynnar de personer som har lägst pensioner. Samtidigt minskar ett högre grundskydd skillnaden

i pension mellan den som har arbetat ett helt yrkesliv och den som arbetat lite eller inte alls. Ett högre grundskydd kan därför underminera principen om att det ska löna sig att arbeta.

Skillnaden mellan den som arbetat ett helt yrkesliv och den som arbetat lite eller inte alls, brukar benämnas som respektavståndet. Vi har valt att inkludera tjänstepension i analysen för att ge en bild av den totala pensionen. För att sätta ytterligare kronor och ören på frågan har vi samtidigt räknat ut hur mycket pensionssparande som skulle behövas för att kompensera för effekten av förändrat respektavstånd.

Pensionsfrågan engagerar många och berör oss alla. Med den här rapporten vill vi bidra med fakta till debatten och visa på behovet av att överenskomma principer och politiska beslut går i takt. Det är helt avgörande för förtroendet för pensionssystemet.

Mattias Munter, Pensionsekonom, Skandia

Sammanfattning

Respektavståndet är ett mått för pensionsreglernas sammantagna marginaleffekter för livsinkomsten. Detta begrepp som används också av Pensionsmyndigheten själva, anger hur mycket det totalt lönar sig för individen att ha arbetat ett helt yrkesliv, jämfört med den pensionsinkomst som individen skulle ha fått om denne aldrig hade jobbat i sitt liv. Det räknas i denna rapport ut som skillnaden mellan minimumnivån av ersättningar, som en individ med ett visst födelseår och en viss pensionsålder kan förväntas sig få, och den pensionsinkomst som en motsvarande individ som har ett helt yrkesliv bakom sig kan förvänta sig få.

Pensionsmyndigheten har själva lyft fram hur de förändringar som har skett sedan 2021, särskilt kring höjt bostadstillägg och höjd garantipension, har lett till en minskning av respektavståndet.¹ I denna rapport studeras hur stor effekt det handlar om. För individen handlar det om marginalnyttan med att ha jobbat under livets gång, jämfört med om denne i framtiden skulle gå i pension utan att ha haft några arbetsinkomster alls. Beräkningarna sker för individer som under 2024 är 62, 52, respektive 42 år gamla. För varje generation räknas respektavståndet fram för typiskt kommunalt anställda, regionalt anställda, privatanställda arbetare samt högvärlönde privata tjänstemän. Dessutom studeras hur respektavståndet skulle ha varit om reglerna från 2023, 2022 eller 2021 hade gällt.

Till sist genomförs beräkningar kring hur mycket kompletterande privat pensionssparande per person och månad månad som krävs för att med de rådande regelverken kunna nå samma respektavstånd som om reglerna från 2021 hade gällt.

Det vill säga, hur mycket kompletterande privat pensionssparande behöver individen, så att pensionsinkomsten i framtiden höjs tillräckligt för att kompensera effekten av att arbete lönar sig lite mindre nu med de nya reglerna.

Respektavståndet har som en samlad effekt av regelförändringarna som skett mellan 2021 och 2024 minskat med ungefär 1 100 kronor för heltidsarbetande personer i typiska yrken, födda i början av 1960-talet. Det är lite större effekt (1 250 kronor minskat respektavstånd) för regionalt anställda, följt av kommunalt anställda (1 100 kronor) och privatanställda arbetare (1 050 kronor). Högvärlönde tjänstemän födda i början av 1960-talet har oförändrat respektavstånd, då de gynnas av sänkt tröskel för statlig inkomstskatt. För de som är födda i början av 1970-talet har respektavståndet minskat med 1 100 kronor för privatanställda arbetare och kommunalt anställda, medan nivån är marginellt högre, 1 150 kronor per månad, för regionalt anställda. Höginkomsttagande tjänstemän födda i början av 1970-talet har fått ökat respektavstånd.

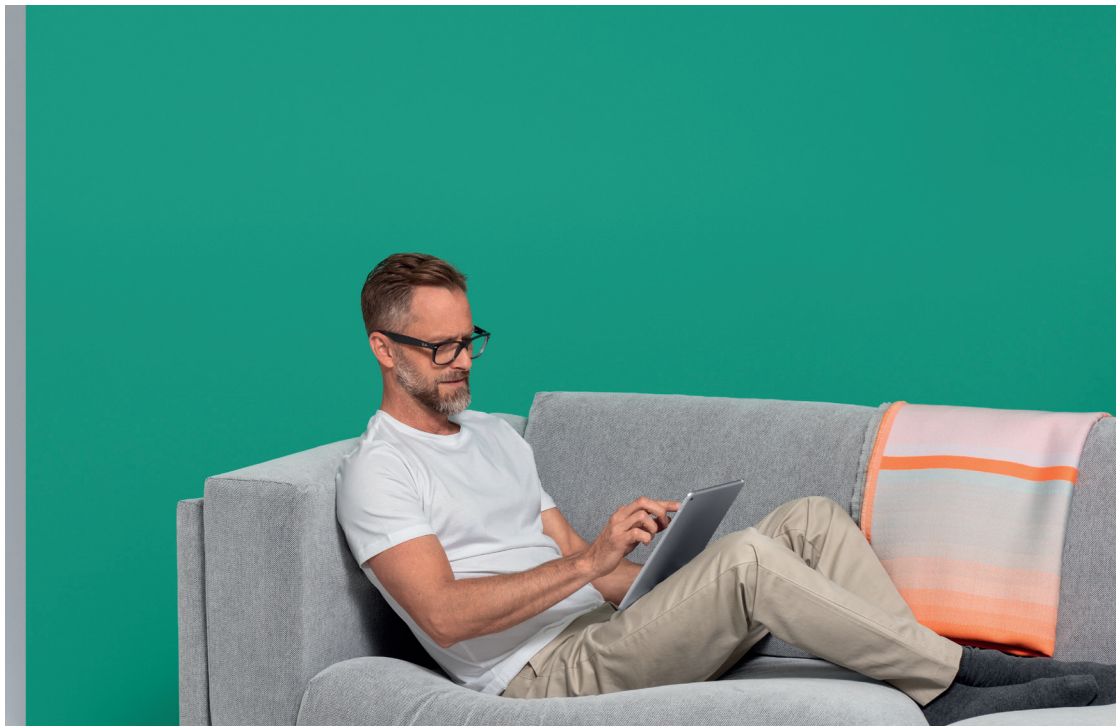
För de som är födda i början av 1980-talet har respektavståndet i förväntade framtida pensioner minskat med ungefär 1 150 kronor per månad, för kommunalt anställda och regionalt anställda, som resultat av regelförändringarna mellan 2021 och 2024. För privatanställda arbetare födda i början av 1980-talet är det en större nedgång i respektavståndet, 1 350 kronor per månad, då pensionerna för gruppen inte höjts så mycket medan minimumnivån har höjts. Privatanställda tjänstemän med höga löner födda i början av 1980-talet däremot får en tydlig höjning av respektavståndet, på grund av förändrade skatteregler.

Det kan också konstateras att det är genom tjänstepensionerna som respektavståndet upprätthålls där det isolerat för den allmänna pensionen i stor utsträckning blir väldigt små skillnader för de studerade yrkesgrupperna.

¹ Pensionsmyndigheten (2023).

	Respektavståndet* i framtida pensionsinkomst med 2024 års regler	Respektavståndet* i framtida pensions- inkomst om reglerna från 2021 hade gällt framöver	Skillnaden i respek- tavstånd på grund av regelförändringarna som har skett sedan 2021
Privatanställd arbetare född 1962	5 050 kr	6 100 kr	-1 050 kr
Kommunalt anställd född 1962	13 900 kr	15 000 kr	-1 100 kr
Regionalt anställd född 1962	20 200 kr	21 450 kr	-1 250 kr
Högavlönad tjänsteman född 1962	25 200 kr	25 200 kr	Oförändrad
Privatanställd arbetare född 1972	9 000 kr	10 100 kr	-1 100 kr
Kommunalt anställd född 1972	15 150 kr	16 250 kr	-1 100 kr
Regionalt anställd född 1972	19 650 kr	20 800 kr	-1 150 kr
Högavlönad tjänsteman född 1972	29 400 kr	28 000 kr	1 400 kr
Privatanställd arbetare född 1982	10 100 kr	11 450 kr	-1 350 kr
Kommunalt anställd född 1982	17 000 kr	18 150 kr	-1 150 kr
Regionalt anställd född 1982	19 700 kr	20 850 kr	-1 150 kr
Högavlönad tjänsteman född 1982	37 850 kr	33 750 kr	4 100 kr

Alla siffror anges i februari 2024 års kronkurs. *Respektavståndet är samlade framtida pensionsinkomster efter skatt minus den garantipension och bostadstillägg som individen skulle ha fått om denne hade haft noll kronor i samlade arbetsinkomster, det är ett mått på de samlade marginaleffekterna av skatter, garantipension och bostadstillägg.

De som är födda i början av 1960-talet har i praktiken få år kvar till pensioner vilket innebär att när vi mäter effekten i form av vilket sparande som skulle krävas för att kompensera förändringen i respektavståndet, blir sparkravet orimligt stort.

För typfallen födda i början av 1970-talet kan vi se att effekten av det minskade respektavståndet motsvarar ett privat pensionssparande på ungefär 1 450 kronor per månad från 2024.

För de som är födda i början av 1980-talet skulle ett kompletterande privat sparande på ungefär 800 kronor behövas för att kompensera för effekten av minskat respektavstånd. Privatanställda arbetare födda i början av 1980-talet har fått särskilt dålig utveckling av förväntad pensionsinkomst i relation till minimumnivån, med de nya reglerna jämfört med de som gällde för tre år sedan, vilket skulle motsvara ett sparande på 850 kronor per månad för att kompensera för effekten av minskat respektavstånd.

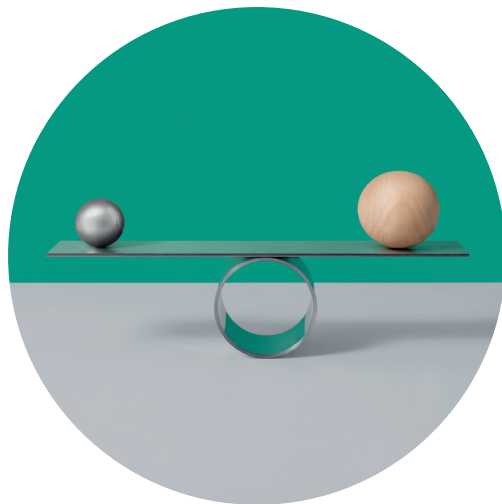
Jämförelsen med respektavståndet kan vara relevant för individen, för att få en relativ bild av hur mycket som arbete genom livets gång gynnar denne i termer av framtida pensionsinkomster, jämfört med om denne aldrig hade jobbat. Det sparande som kan motiveras av förändring av respektavståndet, handlar i grunden om att individen ökar sitt framtida pensionskapital. Respektavståndet är ett bland flera perspektiv som kan vara relevanta för att förstå den egna framtida pensionsinkomsten, och hur man som individ kan påverka denna.

	Skillnaden i respektavstånd* på grund av regelförändringarna som har skett sedan 2021	Kompletterande privat pensionssparande per månad sedan 2024 som krävs för att återställa respektavståndet	Hur mycket ökar i så fall individens kompensationsgrad?
Privatanställd arbetare född 1962	-1 050 kr	4 900 kr/månad (för högt i praktiken, individen kan spara halva summan för att till hälften kompensera)	Från 69% till 73%
Kommunalt anställd född 1962	-1 100 kr	5 500 kr/månad (för högt i praktiken, individen kan spara halva summan för att till hälften kompensera)	Från 80% till 83%
Regionalt anställd född 1962	-1 250 kr	6 300 kr/månad (för högt i praktiken, individen kan spara halva summan för att till hälften kompensera)	Från 80% till 83%
Högavlönad tjänsteman född 1962	Oförändrad	Behövs ej	
Privatanställd arbetare född 1972	-1 100 kr	1 400 kr/månad	Från 74% till 78%
Kommunalt anställd född 1972	-1 100 kr	1 450 kr/månad	Från 80% till 84%
Regionalt anställd född 1972	-1 150 kr	1 500 kr/månad	Från 81% till 84%
Högavlönad tjänsteman född 1972	1 400 kr	Behövs ej	
Privatanställd arbetare född 1982	-1 350 kr	850 kr/månad	Från 76% till 80%
Kommunalt anställd född 1982	-1 150 kr	750 kr/månad	Från 85% till 88%
Regionalt anställd född 1982	-1 150 kr	800 kr/månad	Från 87% till 90%
Högavlönad tjänsteman född 1982	4 100 kr	Behövs ej	

Alla siffror anges i februari 2024 års kronkurs. *Respektavståndet är samlade framtida pensionsinkomster efter skatt minus den garantipension och bostadstillägg som individen skulle ha fått om denne hade haft noll kronor i samlade arbetsinkomster, det är ett mått på de samlade marginaleffekterna av skatter, garantipension och bostadstillägg.

Inledning

Begreppet respektavståndet visar på skillnaden i pension mellan å ena sidan den som har arbetat ett helt yrkesliv, och å andra sidan en person som varit helt utanför arbetsmarknaden, utan något intjänande till den inkomstrelaterade pensionen. Respektavståndet är ett mått för pensionsreglernas sammantagna marginaleffekter för livsinkomsten. Begreppet har bland annat lyfts fram av Pensionsmyndigheten, i en studie från 2023 om utvecklingen av pensionsinkomster. I rapporten studerar myndigheten dels typiska pensionsinkomster för personer som har varit i arbete under yrkeslivets gång, dels pensionsinkomsten för dem som får den lägsta ersättningen i systemet då de saknar pensionsgrundande arbetsinkomster. Myndigheten lyfter fram begreppet respektavstånd, för att studera marginalnyttan i pensionssystemet ur individens perspektiv.² Respektavståndet är sammanfattningsvis ett mått på hur mycket det totalt lönar sig som pensionär att ha arbetat ett helt yrkesliv, jämfört med om samma individ inte hade jobbat alls.

Pensionssystemet i Sverige vilar på livsinkomstprincipen. Denna princip innebär att det ska finnas en tydlig relation mellan de pensionsgrundande inkomster som individen har haft genom arbetslivets gång och pensionsinkomsten. Pensionsinkomsten påverkas även av vilken ålder individen är född och när denne går i pension, i relation till riktåldern för varje generation. Grundidén är att det alltid ska löna sig för individen att arbeta och därmed bygga upp pensionsbesparingar. Samtidigt finns frågan om att skapa ett grundskydd i form av garantipension och bostadstillägg, för de äldre som

saknar pensionsgrundande inkomster. För att uppnå dessa senare syften har bostadstillägget samt garantipensionen höjts under senare år, sedan 2021. Respektavståndet för typiska pensionärer, såväl kvinnor som män, har därmed minskat sedan 2021 noterar Pensionsmyndigheten själva i sin analys.²

I denna rapport studeras hur respektavståndet är för individer som är födda 1962 (62 åringar) 1972 (52-åringar) samt 1982 (42 åringar). För varje generation genomförs pensionsekonomiska beräkningarna för typiskt kommunalt anställda, regionalt anställda, privatanställda arbetare samt höglönade privatanställda tjänstemän. En särskild fråga som studeras är hur respektavståndet skulle ha varit, om det i stället för 2024 års regelverk, hade varit regelverken från 2023, 2022 eller 2021 som hade gällt framöver. Därmed blir det möjligt att räkna ut hur mycket respektavståndet har minskat, som resultat av regelförändringarna sedan 2021.⁴ Särskilt för de två generationer som har en bit kvar till pensionen, finns förutsättningar att genom relativt små nivåer av kompletterande privat pensionssparande nå samma respektavstånd, som om reglerna från 2021 fortfarande hade gällt. Att respektavståndet har minskat beror i grunden på att ersättningen till individer med små eller inga pensionsgrundande arbetsinkomster har ökat.

Det är en naturlig fråga att ställa sig, hur mycket ett helt yrkesliv i arbete faktiskt lönar sig som pensionär, och därför är det viktigt och bra att mäta utvecklingen av respektavståndet. Då de senare årens förändring har lett till en minskning av respektavståndet, kan en strategi från individens sida vara att återskapa respektavståndet genom lite kompletterande privat sparande. För de individer som kan tänkas vara intresserade av en sådan strategi, ger beräkningarna i denna rapport en vägledning om de nivåer av sparande som krävs.

Det finns goda skäl att med framförhållning planera för sin framtida pension, och att se över möjligheten att stärka pensionen lite med kompletterande privat finansiering. Respektavståndet är ett bland flera relevanta mått, för individer som vill få en ökad förståelse över pensionssystemet, den egna förväntade framtida pensionen, och möjligheten att stärka sin framtida pension. Förhoppningen är att denna rapport ska kunna vara vägledande, kring hur mycket ett yrkesliv lönar sig pensionsekonomiskt.

² Pensionsmyndigheten (2023).

³ Ibid.

⁴ Detta är väljs som grunden för analysen, eftersom det är brytpunkten då respektavståndet började minska enligt Pensionsmyndighetens egen analys (2023).

Pensionsekonomiska beräkningar

I denna rapport undersöks pensioner för individer födda 1962, 1972 samt 1982. Personer födda dessa år kan enligt nuvarande regelverk se fram emot 67, 68, respektive 69 år som riktåldern för pensioner. Det antas att individerna går i pension vid just riktåldern för sin respektive åldersgrupp. Beräkningarna genomförs för typiska yrken för kommunalt anställda (gymnasielärare), regionalt anställda (övriga läkare), privatanställda arbetare (maskinoperatör i cement och sten) samt höglönade privatanställda tjänstemän (lednings- och organisationsutvecklare). Utgångspunkten i beräkningarna är att individerna etablerar sig på arbetsmarknaden vid 24 års ålder, efter tre år med pensionsgrundande studier. Individerna har inte perioder av arbetslöshet eller längre sjukfrånvaro under karriären.

Data om löner för respektive typfall har hämtats in från SCB. Samtliga siffror i denna rapport anges i reala termer, i februari 2024 års kronor. Typfallen lever alla i en samborelation, få sitt första barn vid 30 års ålder och sitt andra barn vid 32 års ålder. Föräldradagarna delas lika med sambon. Indivi-

dena antas efter åren med föräldraledighet ha 90 procent arbetad tid, fram tills året då det äldsta barnet fyller 6 år. Det vill säga, beräkningarna utgår från en typisk person, som har jämn fördelning av ansvaret för barn och familj med sin sambo. Det är genomsnittliga månadslöner i respektive yrke som ligger som grund för analysen, som inte särskiljer på kvinnor och män i respektive yrke.

Pensionsavtalen är motsvarande SAF-LO för privatanställda arbetare, motsvarande ITP-1 och ITP-2 för privatanställda tjänstemän (motsvarande ITP-1 för de födda 1982, motsvarande ITP-2 för de födda 1972 samt 1962), samt KAP-KR för kommunalt och regionalt anställda. En real lönevektor byggs bakåt, respektive framåt, baserat på SCB siffror över privat sektors, kommunal sektors samt regional sektors löneutveckling över tid. Real avkastning sätts till 3,3 procent. Beräkningarna genomförs i Pensionsmyndighetens Typfallsmodell v. 4.6. Antagandena om framtida real lönetillväxt och avkastning har baserat på tidigare samtal med Pensionsmyndigheten. Det är fyra pensionsekonomiska scenarion som undersöks:

SCENARIO 1:

Pension vid riktåldern, tjänstepension spridd över kvarstående år. Beräknar respektavståndet till minimumnivån i pensionssystemet.

SCENARIO 2:

Pension vid riktåldern, tjänstepension spridd över kvarstående år, om reglerna från år 2023 hade gällt. Hur skulle respektavståndet i så fall skilja sig?

SCENARIO 3:

Pension vid riktåldern, tjänstepension spridd över kvarstående år, om reglerna från år 2022 hade gällt. Hur skulle respektavståndet i så fall skilja sig?

SCENARIO 4:

Pension vid riktåldern, tjänstepension spridd över kvarstående år, om reglerna från år 2021 hade gällt. Hur skulle respektavståndet i så fall skilja sig?

Det vill säga, scenarierna ger en insikt i de effekter som de senaste tidens förändringar har medfört, för skillnaden mellan att ha jobbat ett helt yrkesliv och att inte ha jobbat alls, i pensionssystemet. Beräkningar genomförs för hur mycket kompletterande privat sparande som individerna i de olika typfallen skulle behöva, från och med 2024, för att kompensera för förändringen i respektavstånd som har skett de senaste åren. De siffror som

anges i denna rapportens slutberäkningar har alla rundats av till hela 50-kronor, för att förenkla förståelsen av nivåerna. Eftersom beräkningarna tar hänsyn till samlade marginaleffekter, inklusive effekten av bostadstillägg, är det pensionsinkomsten efter skatt som anges. Skatterna är genomsnittet för Sverige, för aktuella år, enligt data från Pensionsmyndighetens kalkylmodell.

Pensionen för privatanställd arbetare född 1962

En privatanställd arbetare, som jobbar som maskinoperatör och är född 1962, kan se fram emot en pensionsinkomst på 26 050 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 20 700 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 67 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 5 050 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått utan arbetsinkomster.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 6 100 kronor – alltså 1 050 kronor mera per månad. Sedan dess har förvisso pensionsinkomsterna efter skatt ökat något, men den särskilt stora förändringen är att minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

För den som är 62 år är det inte så långt kvar till pensionen, och skulle därmed behöva spara hela 4 900 kronor per månad med början i 2024, om denne vill höja sin framtida pensionsinkomst,

så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 20 700 till 21 750 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 69 till 73 procent.

Respektavståndet för privatanställda arbetare har sjunkit med de senaste årens regelförändringar, då minimumnivån har höjts betydligt i relationen till pensionsinkomsterna för de som har ett helt yrkesliv bakom sig. Att med kompletterande privat sparande bygga upp ett extra pensionsskapital, är ett sätt för individen att kompensera för denna effekt. För de som är födda i början av 1960-talet kan det dock vara för kort tid att lyckas bygga ihop ett tillräckligt sparande, om det kompletterande privata sparandet börjar först 2024. Individen skulle kunna spara halva summan, 2 450 kronor, för att till hälften kompensera för minskningen i respektavståndet. Att genom sparande kompensera för minskningen i respektavståndet, är i praktiken en strategi för att dryga ut den framtida pensioninkomsten.

Maskinoperatör

Privatanställd arbetare (maskinoperatör) född 1962	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	26 050 kr	25 750 kr	25 750 kr	25 750 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	20 700 kr	20 500 kr	20 500 kr	20 300 kr
Andel av slutlön innan skatt	69 %	68 %	68 %	68 %
Varav allmän pension innan skatt	20 400 kr	20 150 kr	20 150 kr	20 150 kr
Varav tjänstepension innan skatt	5 650 kr	5 600 kr	5 600 kr	5 600 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	5 050 kr	4 850 kr	5 550 kr	6 100 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	4 900 kr/månad I så fall höjs pensionen efter skatt till 21 750 kronor, kompensations- graden innan skatter höjs till 73%.			

Pensionen för kommunalt anställd född 1962

En kommunalt anställd gymnasielärare som är född 1962, kan se fram emot en pensionsinkomst på 38 600 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 29 550 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 67 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 13 900 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått annars.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 15 000 kronor – det vill säga 1 100 kronor mera per månad. Sedan dess har nämligen den stora förändringen varit att minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande, medan pensionsinkomsterna för de som arbetat hela livet ökat i mindre utsträckning.

Individen som är 62 år har inte långt kvar till pensionen, och skulle därmed behöva spara hela 5 500 kronor per månad med början i 2024, om denne vill höja sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 29 550 till 30 650 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 80 till 83 procent.

För de som är födda i början av 1960-talet kan det vara för kort tid att lyckas bygga ihop ett tillräckligt sparande, om det kompletterande privata sparandet börjar först 2024. Individen skulle kunna spara halva summan, 2 750 kronor, för att till hälften kompensera för minskningen i respektavståndet. Därmed kan individen dryga ut sin framtida pensionsinkomst.

Gymnasielärare

Kommunalt anställd (gymnasielärare) född 1962	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	38 600 kr	38 450 kr	38 350 kr	38 350 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	29 550 kr	29 450 kr	29 350 kr	29 200 kr
Andel av slutlön innan skatt	80 %	79 %	79 %	79 %
Varav allmän pension innan skatt	26 250 kr	26 100 kr	26 000 kr	26 000 kr
Varav tjänstepension innan skatt	12 350 kr	12 350 kr	12 350 kr	12 350 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	13 900 kr	13 800 kr	14 400 kr	15 000 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	5 500 kr/månad I så fall höjs pensionen efter skatt till 30 650 kronor, kompensationsgraden innan skatter höjs till 83%.			

Pensionen för regionalt anställd född 1962

En regionalt anställd läkare (övriga läkare) som är född 1962, kan se fram emot en pensionsinkomst på 47 900 kronor innan skatt. Då individen går i pension vid 67 års ålder blir det skatt 35 850 kronor kvar. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garanti-pension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 20 200 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som annars skulle ha betalats ut.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 21 450 kronor – det vill säga 1 250 kronor mera per månad. Sedan dess har den stora förändringen varit att minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande. Pensionsinkomsterna för de som arbetat hela livet har ökat i mindre utsträckning.

Individen har inte så långt kvar till pensionen, och individen skulle därmed behöva spara hela 6 400 kronor per månad med början i 2024, om denne vill

höja sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 35 850 till 37 100 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 80 till 83 procent.

Det tar tid att bygga upp ett kompletterande privat pensionssparande, och den som börjar spara några år innan pensioneringen kan uppleva att det är svårt att bygga upp ett tillräckligt sparande. Individen skulle kunna spara halva summan, 3 200 kronor, för att till hälften kompensera för minskningen i respektavståndet. Därmed kan individen dryga ut sin framtida pensionsinkomst, och samtidigt vänja sig med lite mindre utgifter de sista åren i arbete. Därmed blir det också så att individen genom att sätta av en del pengar till kompletterande privat pensionssparande, i slutet av yrkeslivet, vänjer sig vid en något lägre ekonomisk kostnadsstandard – vilket gynnar individen i övergången till livet som pensionär.

Övriga läkare

Regionalt anställd (övriga läkare) född 1962	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	47 900 kr	47 950 kr	47 850 kr	47 850 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	35 850 kr	35 850 kr	35 800 kr	35 650 kr
Andel av slutlön innan skatt	80 %	80 %	79 %	79 %
Varav allmän pension innan skatt	26 700 kr	26 750 kr	26 650 kr	26 650 kr
Varav tjänstepension innan skatt	21 200 kr	21 200 kr	21 200 kr	21 200 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	20 200 kr	20 200 kr	20 850 kr	21 450 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	6 300 kr/månad I så fall höjs pensionen efter skatt till 37 100 kronor, kompensations- graden innan skatter höjs till 83%.			

Pensionen för privatanställd tjänsteman född 1962

En högvälönad privatanställd tjänsteman, som jobbar som lednings- och organisationsutvecklare, kan se fram emot en pensionsinkomst på 57 050 kronor innan skatt och 40 850 kronor efter skatt. Detta om individen går i pension vid 67 års ålder och är född 1962. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Respektavståndet är 25 200 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som annars skulle ha betalats ut.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit densamma. Anledningen är att förändringar av skiktgränsen för statlig inkomstskatt har gynnat individen skattemässigt. Därmed är det så att för privata tjänstemän med hög inkomst födda i början av 1960-talet, så har

respektavståndet varit oförändrat. Som framkommer längre fram i denna rapport, kan högvälönade privata tjänstemän födda i början av 1970- och 1980-talen se fram emot en större respektavstånd med 2024 års regler jämfört med 2021 års regler. Detta då dessa generationer i yrket förväntas få ännu större privata tjänstepensioner, och gynnas starkt av förändringen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt.

Medan privatanställda arbetare, kommunalt anställda och regionalt anställda kan behöva ett kompletterande privat sparande för att kompensera för minskningen av respektavståndet, gäller detta inte för högvälönade privata tjänstemän. Tack vare förändringarna av skattereglerna som har skett sedan 2021, har högvälönade tjänstemän nämligen fått samma eller rentav större respektavstånd jämfört med tidigare.

Lednings- och organisationsutvecklare

Privatanställd tjänsteman (lednings- och organisationsutvecklare) född 1962	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	57 050 kr	57 200 kr	57 100 kr	57 100 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	40 850 kr	40 850 kr	39 850 kr	39 400 kr
Andel av slutlön innan skatt	80 %	81 %	81 %	81 %
Varav allmän pension innan skatt	26 700 kr	26 850 kr	26 750 kr	26 750 kr
Varav tjänstepension innan skatt	30 350 kr	30 350 kr	30 350 kr	30 350 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	25 200 kr	25 200 kr	24 900 kr	25 200 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	0 kr/månad Individen har oförändrad respektavstånd, med hänsyn till ändring av skatter, pensioner och bostadsersättning.			

Pensionen för privatanställd arbetare född 1972

En privatanställd maskinoperatör som är född 1972, kan se fram emot en pensionsinkomst på 31 550 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 24 650 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 68 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 9 000 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått utan arbetsinkomster.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 10 100 kronor – alltså 1 100 kronor mera per månad. Sedan dess har pensionsinkomsterna efter skatt ökat något, men den stora förändringen är att minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

För den som är 52 år är det fortfarande relativt många år innan pensionen, vilket gör att det är en bra tid att börja starta ett kompletterande privat sparande. Ju tidigare detta kompletterande privata sparande börjas, desto lägre summor behöver sparas per månad. Individen som börjar spara först år 2024, vid 52 års ålder, behöver spara 1 400 kronor per månad. Därmed kan individen öka sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 24 650 till 25 750 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 74 till 78 procent.

Maskinoperatör

Privatanställd arbetare (maskinoperatör) född 1972	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	31 550 kr	31 350 kr	31 350 kr	31 350 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	24 650 kr	24 500 kr	24 500 kr	24 300 kr
Andel av slutlön innan skatt	74 %	74 %	74 %	74 %
Varav allmän pension innan skatt	23 100 kr	22 900 kr	22 900 kr	22 900 kr
Varav tjänstepension innan skatt	8 450 kr	8 450 kr	8 450 kr	8 450 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	9 000 kr	8 850 kr	9 550 kr	10 100 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	1 400 kr/månad I så fall höjs pen- sionen efter skatt till 25 750 kronor, kompensationsgra- den innan skatter höjs till 78%.			

Pensionen för kommunalt anställd född 1972

En kommunalt anställd gymnasielärare som är född 1972, kan se fram emot en pensionsinkomst på 40 500 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 30 800 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 68 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 15 150 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått annars.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 16 250 kronor – alltså 1 100 kronor mera per månad. Sedan dess har pensionsinkomsterna efter skatt ökat något, men den större förändringen är att minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

Individen som börjar spara först år 2024, vid 52 års ålder, behöver spara 1 450 kronor per månad. Därmed kan individen öka sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 30 800 till 31 900 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 80 till 84 procent.

Gymnasielärare

Kommunalt anställd (gymnasielärare) född 1972	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	40 500 kr	40 300 kr	40 200 kr	40 200 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	30 800 kr	30 650 kr	30 600 kr	30 450 kr
Andel av slutlön innan skatt	80 %	80 %	80 %	80 %
Varav allmän pension innan skatt	27 650 kr	27 450 kr	27 350 kr	27 350 kr
Varav tjänstepension innan skatt	12 850 kr	12 850 kr	12 850 kr	12 850 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	15 150 kr	15 000 kr	15 650 kr	16 250 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respekt- avstånd som i sce- nariot där 2021 års regelverk hade gällt	1 450 kr/månad I så fall höjs pen- sionen efter skatt till 31 900 kronor, kompensations- graden innan skatter höjs till 84%.			

Pensionen för regionalt anställd född 1972

En regionalt anställd läkare som är född 1972, kan se fram emot en pensionsinkomst på 47 150 kronor innan skatt och 35 300 kronor efter skatt. Detta givet att individen går i pension vid riktåldern 68 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garanti-pension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 19 650 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimum-ersättning som denne skulle ha fått annars.

Respektavståndet skulle ha varit 20 800 kronor med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, 1 400 kronor mera per månad. Sedan dess har pensionsinkomsterna

efter skatt ökat något, men den större förändringen är att minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

Individen som börjar spara först år 2024, vid 52 års ålder, behöver spara 1 500 kronor per månad. Därmed kan individen öka sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 35 300 till 36 450 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 81 till 84 procent.

Övriga läkare

Regionalt anställd (övriga läkare) född 1972	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	47 150 kr	47 000 kr	47 000 kr	47 000 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	35 300 kr	35 200 kr	35 200 kr	35 000 kr
Andel av slutlön innan skatt	81 %	81 %	81 %	81 %
Varav allmän pension innan skatt	28 150 kr	28 000 kr	28 000 kr	28 000 kr
Varav tjänstepension innan skatt	19 000 kr	19 000 kr	19 000 kr	19 000 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	19 650 kr	19 550 kr	20 250 kr	20 800 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	1 500 kr/månad I så fall höjs pensionen efter skatt till 36 450 kronor, kompensationsgraden innan skatter höjs till 84%.			

Pensionen för privatanställd tjänsteman född 1972

En högvälönad privatanställd tjänsteman, som jobbar som lednings- och organisationsutvecklare, kan se fram emot en pensionsinkomst på 63 350 kronor innan och 45 050 kronor efter skatt. Detta givet att individen är född 1972 och går i pension vid riktåldern 68 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 29 400 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått annars.

Respektavståndet skulle ha varit 28 000 kronor med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021. För högvälönade privatanställda tjänstemän har förändringen i när statlig inkomstskatt betalas ut varit så stor, att för dem har respektavståndet varit oförändrad (födda i början av 1960-talet) eller ökat (födda i början av

1970- och 1980-talen). Det finns för denna grupp, till skillnad från privatanställda arbetare, kommunalt anställda och regionalt anställda, inget behov av att ha ett kompletterande privat pensionssparande för att kompensera för en effekt av minskat respektavstånd.

Självklart kan ett kompletterande privat sparande motiveras av andra skäl. Trots allt handlar det i slutändan om att individen anpassar sig till en lite lägre levandekostnadsnivå under åren i arbete, och bygger upp ett ökat sparande för att få högre totala pensionsinkomster som pensionär. Detta är en bra strategi om individen vill ta ut sin privata tjänstepension livsvarigt samtidigt som pensionsinkomsten blir hög i relation till den inkomst som individen vant sig vid i slutet av yrkesbanan. Kompletterande privat pensionssparande kan vara motiverat för högvälönade privatanställda tjänstemän i syfte att öka sin framtida kompensationsgrad och pensionsinkomst. Respektavståndet för personer i denna inkomstkategori har dock inte minskat under senare år, varför detta inte är en motivation.

Lednings- och organisationsutvecklare

Privatanställd tjänsteman (lednings- och organisationsutvecklare) född 1972	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	63 350 kr	63 250 kr	63 200 kr	63 200 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	45 050 kr	43 650 kr	42 650 kr	42 200 kr
Andel av slutlön innan skatt	87 %	87 %	86 %	86 %
Varav allmän pension innan skatt	28 150 kr	28 050 kr	28 000 kr	28 000 kr
Varav tjänstepension innan skatt	35 200 kr	35 200 kr	35 200 kr	35 200 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	29 400 kr	28 000 kr	27 700 kr	28 000 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	0 kr/månad Individen har höjt respektavstånd, med hänsyn till ändring av skatter, pensioner och bostadsersättning.			

Pensionen för privatanställd arbetare född 1982

En privatanställd maskinoperatör som är född 1982, kan se fram emot en pensionsinkomst på 33 150 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 25 750 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 69 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 10 100 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått annars.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 11 450 kronor, det vill säga 1 350 kronor mera per månad. Sedan dess har pensionsinkomsterna efter skatt ökat något, men främst har minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

För den som är 42 år är det fortfarande många år innan pensionen, vilket gör att det är ett särskilt bra tillfälle att börja starta ett kompletterande privat sparande. Individen som börjar spara först år 2024, behöver spara 850 kronor per månad. Därmed kan individen öka sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 25 750 till 27 100 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 76 till 80 procent.

Maskinoperatör

Privatanställd arbetare (maskinoperatör) född 1982	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	33 150 kr	33 150 kr	33 200 kr	33 200 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	25 750 kr	25 750 kr	25 800 kr	25 650 kr
Andel av slutlön innan skatt	76 %	76 %	76 %	76 %
Varav allmän pension innan skatt	23 200 kr	23 200 kr	23 250 kr	23 250 kr
Varav tjänstepension innan skatt	9 950 kr	9 950 kr	9 950 kr	9 950 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	10 100 kr	10 100 kr	10 850 kr	11 450 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	850 kr/månad I så fall höjs pensionen efter skatt till 27 100 kronor, kompensationsgraden innan skatter höjs till 80%.			

Pensionen för kommunalt anställd född 1982

En kommunalt anställd gymnasielärare som är född 1982, kan se fram emot en pensionsinkomst på 43 250 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 32 650 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 69 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 17 000 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och den minimumersättning som denne skulle ha fått annars.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 18 150 kronor,

det vill säga 1 150 kronor mera per månad. Sedan dess har pensionsinkomsterna efter skatt ökat något, men främst har minimumnivån har höjts genom att garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

Individen som börjar spara först år 2024, vid 42 års ålder, behöver spara 750 kronor per månad. Därmed kan individen öka sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 32 650 till 33 800 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 85 till 88 procent.

Gymnasielärare

Kommunalt anställd (gymnasielärare) född 1982	SCENARIO 1: Aktuella re- gelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	43 250 kr	43 100 kr	43 100 kr	43 050 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	32 650 kr	32 550 kr	32 550 kr	32 350 kr
Andel av slutlön innan skatt	85 %	85 %	85 %	85 %
Varav allmän pension innan skatt	27 600 kr	27 450 kr	27 450 kr	27 450 kr
Varav tjänstepension innan skatt	15 650 kr	15 650 kr	15 650 kr	15 650 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	17 000 kr	16 900 kr	17 600 kr	18 150 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respekt- avstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	750 kr/månad I så fall höjs pen- sionen efter skatt till 33 800 kronor, kompensationsgra- den innan skatter höjs till 88%.			

Pensionen för regionalt anställd född 1982

En regionalt anställd läkare som är född 1982, kan förvänta sig en pensionsinkomst på 47 200 kronor innan skatt. Efter skatt blir det 35 350 kronor kvar, givet att individen går i pension vid riktåldern 69 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Det innebär att respektavståndet är 19 700 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och minimumersättningen.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 20 850 kronor, det vill säga 1 150 kronor mera per månad. Sedan dess har

pensionsinkomsterna efter skatt ökat något, men främst har minimumnivån höjts då garantipension och bostadstillägg har blivit mera omfattande.

Individen som börjar spara först år 2024, vid 42 års ålder, behöver spara 800 kronor per månad. Därmed kan individen öka sin framtida pensionsinkomst, så att respektavståndet blir lika stort som det hade varit med 2021 års regler. I så fall ökar individen sina framtida pensionsinkomster efter skatt från 35 350 till 36 500 kronor. Kompensationsgraden som andel av slutlönen innan skatt ökar tack vare detta kompletterande privata sparande från 87 till 90 procent.

Övriga läkare

Regionalt anställd (övriga läkare) född 1982	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	47 200 kr	47 050 kr	47 000 kr	47 000 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	35 350 kr	35 250 kr	35 200 kr	35 050 kr
Andel av slutlön innan skatt	87 %	87 %	87 %	87 %
Varav allmän pension innan skatt	28 550 kr	28 450 kr	28 350 kr	28 350 kr
Varav tjänstepension innan skatt	18 650 kr	18 650 kr	18 650 kr	18 650 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	19 700 kr	19 600 kr	20 250 kr	20 850 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få sam- ma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	800 kr/månad I så fall höjs pen- sionen efter skatt till 36 500 kronor, kompensationsgra- den innan skatter höjs till 90%.			

Pensionen för privatanställd tjänsteman född 1982

En högavlönad privatanställd tjänsteman, som jobbar som lednings- och organisationsutvecklare, får en förväntad pensionsinkomst på 76 300 kronor innan skatt och 53 500 kronor efter skatt. Detta gäller om individen är född 1982 och går i pension vid riktåldern 69 år. Samma individ skulle, om denne aldrig hade haft pensionsgrundande inkomster, fått garantipension och bostadstillägg motsvarande 15 650 kronor efter skatt. Respektavståndet är 37 850 kronor mellan den pension efter skatt som individen får ut, och minimumersättningen.

Med de regler kring pensioner, skatter och bostadstillägg som fanns år 2021, så skulle respektavståndet ha varit 33 750 kronor, det vill säga betydligt mindre. Anledningen är att föränd-

ringarna i skattereglerna medför att respektavståndet för högavlönade privatanställda tjänstemän faktiskt har ökat (för 1980-talister särskilt, men också för 1970-talister) eller varit oförändrad (för 1960-talister).

För andra grupper med lägre löner gäller att respektavståndet har minskat genom förändringarna som har skett sedan 2021, men för de högavlönade privatanställda tjänstemännen är den främsta effekten en sänkning av tröskeln för statlig inkomstskatt. Därmed finns inte behov av kompletterande privat pensionssparande för att kompensera för effekten av minskad kompensationsgrad. Sparandet kan förstås motiveras av andra skäl för individen.

Lednings- och organisationsutvecklare

Privatanställd tjänsteman (lednings- och organisationsutvecklare) född 1982	SCENARIO 1: Aktuella regelverk	SCENARIO 2: Ifall 2023 års regelverk hade gällt	SCENARIO 3: Ifall 2022 års regelverk hade gällt	SCENARIO 4: Ifall 2021 års regelverk hade gällt
Pensionen innan skatt första året som pensionär	76 300 kr	76 150 kr	76 100 kr	76 100 kr
Pensionen efter skatt inkl. ev. bostadstillägg	53 500 kr	49 350 kr	48 400 kr	47 950 kr
Andel av slutlön innan skatt	103 %	103 %	103 %	103 %
Varav allmän pension innan skatt	28 700 kr	28 550 kr	28 500 kr	28 500 kr
Varav tjänstepension innan skatt	47 600 kr	47 600 kr	47 600 kr	47 600 kr
Garantipension + bostadstillägg efter skatt som individen skulle ha fått om denne saknade arbetsinkomster helt (minimumnivån)	15 650 kr	15 650 kr	14 950 kr	14 200 kr
Respektavståndet till minimumnivån efter hänsyn till skatter och bostadstillägg	37 850 kr	33 700 kr	33 450 kr	33 750 kr
Kompletterande privat sparande som krävs för att få samma respektavstånd som i scenariot där 2021 års regelverk hade gällt	0 kr/månad Individen har höjt respektavstånd, med hänsyn till ändring av skatter, pensioner och bostadsersättning.			

Diskussion

Respektavståndet är ett mått för pensionsreglernas sammantagna marginaleffekter för livsinkomsten. Regelförändringarna som har skett sedan 2021 medför att respektavståndet har minskat för de flesta på arbetsmarknaden, förutom för höginkomsttagare. Höjt bostadstillägg och garanti-pension medför att skillnaden mellan minimumnivån och pensionen för personer som har ett helt arbetsliv bakom sig, har blivit mindre med de regelverk som gäller under 2024 jämfört med dem som gällde tre år innan dess. Respektavståndet har som visas i tabellen nedan minskat med ungefär 1 100 kronor för personer födda i början av 1960-talet. Det är lite större effekt (1 250 kronor minskat respektavståndet) för regionalt anställda, följt av kommunalt anställda (1 100 kronor) och privatanställda arbetare (1 050 kronor). Högavlönade tjänstemän födda i början av 1960-talen har oförändrad respektavstånd, då de gynnas av sänkt tröskel för statlig inkomstskatt.

För de som är födda i början av 1970-talet har respektavståndet minskat med 1 100 kronor, för privatanställda arbetare och kommunalt anställda, medan nivån är marginellt högre 1 150 kronor för regionalt anställda. Höginkomsttagande tjänste-

män födda i början av 1970-talet har fått ökat respektavstånd. För de flesta typiska yrken är förändringen att skillnaden mellan minimumnivån och normalnivån har minskat, medan det för höginkomsttagarna blir en större effekt av att tröskeln för statlig inkomstbeskattning har förändrats reallt.

Till sist blir det för de som är födda i början av 1980-talet en effekt att respektavståndet minskar med ungefär 1 150 kronor per månad, för kommunalt anställda och regionalt anställda. För privatanställda arbetare födda i början av 1980-talet är det en större nedgång i respektavståndet, 1 350 kronor per månad, då pensionerna för gruppen inte höjts så mycket medan minimumnivån har höjts. Privatanställda tjänstemän med höga löner födda i början av 1980-talet däremot får en tydlig höjning av respektavståndet, på grund av förändrade skatteregler.

Slutligen kan konstateras att det är genom tjänstepensionerna som respektavståndet upprätthålls där det isolerat för den allmänna pensionen i stor utsträckning blir väldigt små skillnader för de studerade yrkesgrupperna.

	Respektavståndet* i framtida pensions inkomst med 2024 års regler	Respektavståndet* i framtida pensions- inkomst om reglerna från 2021 hade gällt framöver	Skillnaden i respek- tavstånd på grund av regelförändringarna som har skett sedan 2021
Privatanställd arbetare född 1962	5 050 kr	6 100 kr	-1 050 kr
Kommunalt anställd född 1962	13 900 kr	15 000 kr	-1 100 kr
Regionalt anställd född 1962	20 200 kr	21 450 kr	-1 250 kr
Högavlönad tjänsteman född 1962	25 200 kr	25 200 kr	Oförändrad
Privatanställd arbetare f ödd 1972	9 000 kr	10 100 kr	-1 100 kr
Kommunalt anställd född 1972	15 150 kr	16 250 kr	-1 100 kr
Regionalt anställd född 1972	19 650 kr	20 800 kr	-1 150 kr
Högavlönad tjänsteman född 1972	29 400 kr	28 000 kr	1 400 kr
Privatanställd arbetare född 1982	10 100 kr	11 450 kr	-1 350 kr
Kommunalt anställd född 1982	17 000 kr	18 150 kr	-1 150 kr
Regionalt anställd född 1982	19 700 kr	20 850 kr	-1 150 kr
Högavlönad tjänsteman född 1982	37 850 kr	33 750 kr	4 100 kr

Alla siffror anges i februari 2024 års kronkurs. *Respektavståndet är samlade framtida pensionsinkomster efter skatt minus den garantipension och bostadstillägg som individen skulle ha fått om denne hade haft noll kronor i samlade arbetsinkomster, det är ett mått på de samlade marginaleffekterna av skatter, garantipension och bostadstillägg.

För de som är födda i början av 1960-talet är det i praktiken för få år kvar till pensionen, för att med kompletterande privat pensionssparande lyckas kompensera för minskningen i framtida pensioner. Genom att spara i storleksordningen 2 450 kronor per månad upp till 3 150 kronor per månad, kan personer med typiska yrken i denna generation till hälften kompensera för effekten av minskat respektavstånd. Detta medför att individerna kan öka sin kompensationsnivå med ungefär en till två procent. Att sparandet är svårt att realisera, beror på att individerna i beräkningen antas börja sitt kompletterande privata pensionssparande först vid 62 års ålder under 2024, bara några år kvar tills riktåldern för pension.

För de födda i början av 1970-talet, som börjar sitt kompletterande privata pensionssparande vid 52 års ålder, finns betydligt fler år kvar för att lyckas med sparande. Personer med typiska yrken i denna generation behöver ha ett kompletterande privat sparande på 1 450 kronor per månad för att kompensera för effekten av minskat respektavstånd. Denna ungefärliga nivå av sparande gäller för privatanställda arbetare, kommunalt anställda samt regionalt anställda (marginellt högre för den senare gruppen som har högre inkomst).

För de som är födda i början av 1980-talet krävs ett kompletterande privat sparande på ungefär 800 kronor, för att kompensera för effekten av minskat respektavstånd. Privatanställda arbetare födda i början av 1980-talet har fått särskilt dålig utveckling av förväntad pensionsinkomst i relation till minimumnivån, med de nya reglerna jämfört

med de som gällde för tre år sedan, och behöver därför spara 850 kronor per månad för att kompensera för effekten av minskat respektavstånd. Resultatet blir för samtliga individer högre framtida pensionsinkomster. Kompensationsgraden ökar med tre procent, för de privatanställda arbetarna som sparar mera med fyra procent, genom detta kompletterande privata pensionssparande. Den enda grupp som inte har fått minskat respektavstånd är de som betalar betydlig statlig inkomstskatt, och därmed i en analys av de sammantagna margineffekterna i pensionssystemet har gynnats eller fått det oförändrat jämfört med tidigare. Kompletterande privat pensionssparande kan ändå vara en god ide för individer i denna generation av andra skäl, i syfte att öka sina framtida pensionsinkomster.

Jämförelsen med respektavståndet kan vara relevant för individen, för att få en relativ bild av hur mycket som arbete genom livets gång gynnar denne i termer av framtida pensionsinkomster, jämfört med om denne aldrig hade jobbat. Det sparande som kan motiveras av förändring av respektavståndet, handlar i grunden om att individen ökar sitt framtida pensionskapital. Därmed ökar individens framtida inkomster samtidigt som denne anpassar sig till lägre utgifter under åren i arbete. Respektavståndet är ett bland flera perspektiv som kan vara relevanta för att förstå den egna pensionsinkomsten, och hur man som individ kan påverka denna. Förhoppningen är att beräkningarna som presenteras i denna rapport kan vara vägledande, och bidra till ökad förståelse för pensioner och hur förändringar i systemet påverkar de framtida pensionsinkomsterna.

	Skillnaden i respekt- avstånd* på grund av regelförändringarna som har skett sedan 2021	Kompletterande privat pensionssparande per månad sedan 2024 som krävs för att återställa respektavståndet	Hur mycket ökar i så fall individens kompensationsgrad?
Privatanställd arbetare född 1962	-1 050 kr	4 900 kr/månad (för högt i praktiken, individen kan spara halva summan för att till hälften kompensera)	Från 69% till 73%
Kommunalt anställd född 1962	-1 100 kr	5 500 kr/månad (för högt i praktiken, individen kan spara halva summan för att till hälften kompensera)	Från 80% till 83%
Regionalt anställd född 1962	-1 250 kr	6 300 kr/månad (för högt i praktiken, individen kan spara halva summan för att till hälften kompensera)	Från 80% till 83%
Högavlönad tjänsteman född 1962	Oförändrad	Behövs ej	
Privatanställd arbetare född 1972	-1 100 kr	1 400 kr/månad	Från 74% till 78%
Kommunalt anställd född 1972	-1 100 kr	1 450 kr/månad	Från 80% till 84%
Regionalt anställd född 1972	-1 150 kr	1 500 kr/månad	Från 81% till 84%
Högavlönad tjänsteman född 1972	1 400 kr	Behövs ej	
Privatanställd arbetare född 1982	-1 350 kr	850 kr/månad	Från 76% till 80%
Kommunalt anställd född 1982	-1 150 kr	750 kr/månad	Från 85% till 88%
Regionalt anställd född 1982	-1 150 kr	800 kr/månad	Från 87% till 90%
Högavlönad tjänsteman född 1982	4 100 kr	Behövs ej	

Alla siffror anges i februari 2024 års kronkurs. *Respektavståndet är samlade framtida pensionsinkomster efter skatt minus den garantipension och bostadstillägg som individen skulle ha fått om denne hade haft noll kronor i samlade arbetsinkomster, det är ett mått på de samlade marginaleffekterna av skatter, garantipension och bostadstillägg.

Referenser

Pensionsmyndigheten (2023).
”Pensionsutvecklingen för fyra typfall,
2014-2023 – Regleringsbrevsuppdrag 2023”,
2023-04-25.

SCB löner, Genomsnittlig grund- och månadslön
samt kvinnors lön i procent av mäns lön efter
sektor, yrke (SSYK 2012), kön och ålder.
År 2014 – 2022.

SCB Prisomräknaren.

